

De geboorte van de Europese Unie

De ‘Schumanverklaring’ en de EGKS in het archief van de Kamer

Europadag, 9 mei, is het jaarlijkse feest van vrede en eenheid in Europa. Het is de verjaardag van de ‘Schumanverklaring’. In die toespraak op 9 mei 1950 presenteerde de Franse minister van Buitenlandse Zaken Robert Schuman zijn ideeën voor een nieuwe vorm van politieke samenwerking in Europa. Dat voorstel wordt gezien als de eerste aanzet tot wat later de Europese Unie zou worden. Ter gelegenheid van Europadag bekeken we wat er zich in het archief van de Kamer bevindt, in de archiefportefeuille met het etiket ‘Plan Schuman / Schumanplan’.

Er bleken twee archiefbestanddelen in te zitten.

Ten eerste het dossier over de wet “houdende goedkeuring van het Verdrag tot oprichting van een Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (...)”.

Ten tweede het ‘groene commissiedossier’ van de ‘Bijzondere Commissie “Schumanplan”’, dat het wetsontwerp onderzocht (Elk wetsontwerp wordt nu nog steeds eerst onderzocht in een commissie om de latere beraadslaging van de plenaire vergadering over dit wetsontwerp voor te bereiden). Als voorzitter en ondervoorzitter van de bijzondere commissie werden de grote politieke kanonnen ingezet: respectievelijk Kamervoorzitter Frans Van Cauwelaert en oud-premier Achille Van Acker. Als het over steenkool ging, kon ‘Achille Charbon’ als voormalige minister van Steenkool natuurlijk niet ontbreken.

Het gaat hier om niets meer of minder dan de Belgische beslissing om lid te worden van wat nu de Europese Unie is geworden. Zoals de regering in Groot-Brittannië een wet door het parlement moest zien te krijgen om de Europese Unie te verlaten, moest de Belgische regering in 1952 een wet door het parlement loodsen om lid te kunnen worden van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

Wat vinden we zoal in die 2 dossiers?

Een nota van de toenmalige regering aan de bijzondere commissie over de onderhandelingen met Frankrijk en Duitsland.

Een brochure die de Raad van Europa in 1952 heeft uitgegeven i.v.m. het Schumanplan. Men leest daarin duidelijk dat er spanningen waren rond de vraag hoe het Schumanplan zich verhiel tot de 1949 opgerichte Raad van Europa. Het Schumanplan koos voor een evolutie naar een federale Europese staat. De federale intenties stonden uitdrukkelijk in de ‘Schumanverklaring’ uit 1950, en worden ook in de brochure van de Raad van Europa vermeld.

Voor het Groot-Brittannië van Prime Minister Churchill ging het federalisme van de Schumanverklaring te ver. Zijn minister van Buitenlandse Zaken Anthony Eden schreef in een memorandum van 6 december 1951 aan de Raad van Europa: "Het is enkel wanneer plannen om Europa te verenigen een federale vorm aannemen, dat wijzelf niet deel kunnen nemen, omdat we onszelf of de Britse politiek niet kunnen ondergeschikt maken aan federale overheden.". Churchill was wel een groot voorstander van de Raad van Europa. Als lid van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa liet hij zich niet onbetuigd. Het Kamerarchief heeft enkele foto's van Churchill in deze Parlementaire Vergadering (zie banner). Op deze foto's is hij er de buurman van Kamervoorzitter Frans Van Cauwelaert. Ook hij had zijn bedenkingen bij het Schumanplan.